

WP2.4.4 Meðmæli yrkja

Tilraunir voru lagðar út til þess að prófa og bera saman hafra yrki til ræktunar á Íslandi. Yrkin voru valin af hafrasérfræðingum og talin geta staðist gæðastaðla til manneldis við erfið ræktunarskilyrði á norðlægum slóðum.

Þrjár yrkjatilaunir voru lagðar út, í Gunnarsholti 2024 og 2025, og í Flatey á Mýrum 2025 (Tafla 1). Sömu eiginleikar voru mældir í öllum tilraunum að undanskildum skriðdegi og þroskadegi sem voru ekki metnir í Flatey.

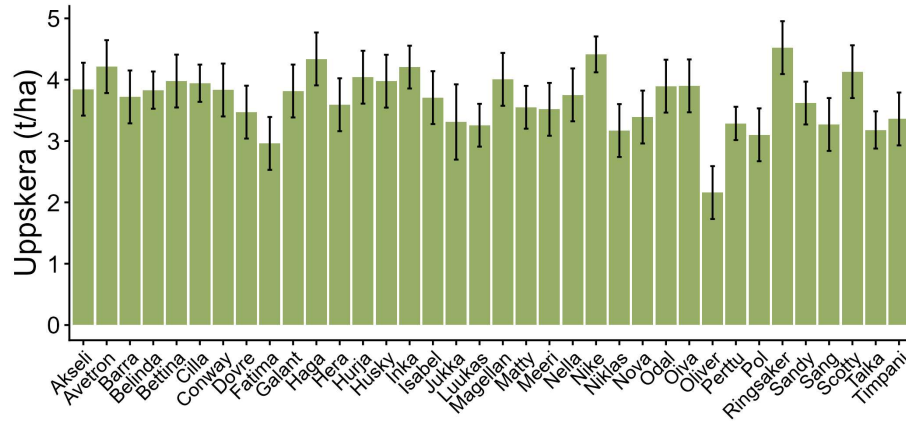
Tafla 1. Helstu jarðræktarfræðilegu upplýsingar og dagsetningar

Staður	Jarðvegur	KgN/ha	KgP/ha	KgK/ha	Sáð	Uppskorið	Fjöldi daga
Gunnarsholt	Sandjörð	75	33	63	1.5.2024	11.10.2024	163
Gunnarsholt	Siltin sandur	120	26	50	23.4.2025	21.10.2025	181
Flatey	Möl	120	26	50	29.4.2025	17.09.2025	141

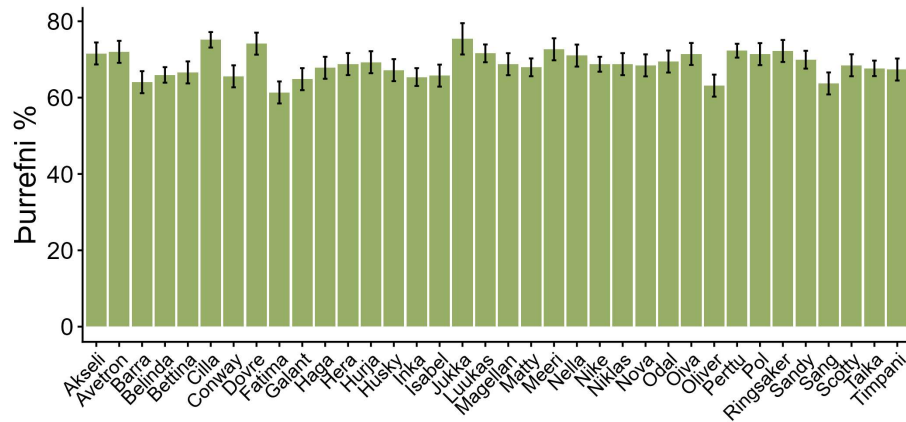
Í Gunnarsholti 2024, var jörðin diskaherfuð tvisvar eftir að bygg hafði verið í akrinum árið áður. Sveppa- og illgresisvarnarefni ásamt blaðáburði var úðað þann 18.06.2024. Árið 2025 var akurinn plægður og herfaður en árið áður var vetrarneþja ræktuð. Úðað var varnarefnum og blaðáburði þann 20.06.2025. Í Flatey var jarðvegurinn plægður niður á 18cm og herfaðir efstu 4cm, eftir að bygg hafði verið í akrinum árið áður. Úðað var varnarefnum og blaðáburði þann 16.06.2025. Ekki voru öll yrki fullþroska þegar tilraunirnar voru skornar.

Hér sýnum við niðurstöður úr þremur tilraunum. Meðaltölin eru þvert á ár og staði til þess að fá betra mat á aðlögun og stöðugleika yrkjanna. Mikilvægustu eiginleikarnir eru uppskera (t/ha), þurrefni % og rúmþyngd (g/L). Niðurstöður þessarra eiginleika eftir yrkjum eru sýndar í myndum 1-3. Niðurstöður allra mældra eiginleika eftir yrkjum eru listaðar í töflum 2 og 3.

Sem uppskerumiklum og fljótþroska, getum við mælt með yrkjum Avetron, Ringsaker og Cilla til ræktunar hér á landi. Út frá mannelldissjónarmiðum og kornastærð getum við mælt með með yrkjum Dovre, Cilla and Meeri, sem sýndu háa rúmþyngd, þúsundkornavigt og lágt hlutfall smárra korna (%<2,2mm).

Mynd 1. Meðalupsæra hafra yrkja í Gunnarsholti 2024 & 2025 og Flatey 2025.

Mynd 2. Meðalpurrefni hafra yrkja við skurð í Gunnarsholt 2024 & 2025 og Flatey 2025.

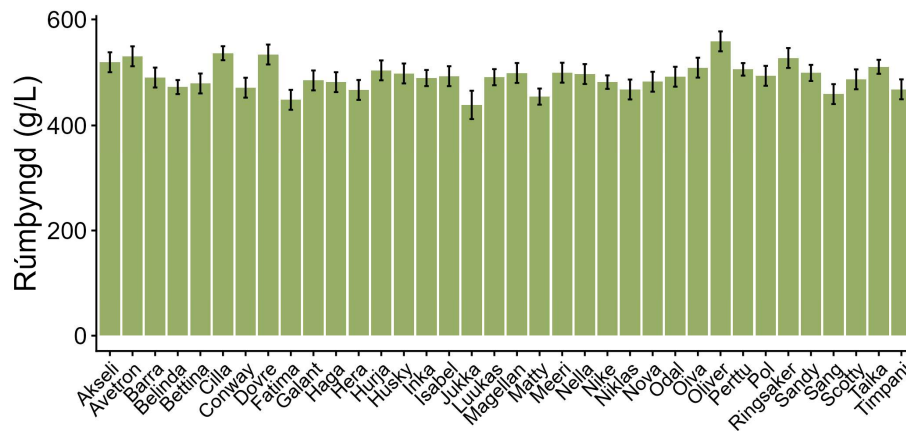

Figure 3. Meðalrúmbýngd hafra yrkja í Gunnarsholt 2024 & 2025 og Flatey 2025.

Tafla 2. Yrki, uppruni og fjöldi athugana. Eiginleikarnir eru, dagar frá sáningu og fram að skriði, lega, strábrot og hrun úr axi (þar sem hærra tala er verri). Hæð í sentímetrum, þurrefnishlutfall við skurð og uppskera sem tonn þurrefnis á hektara.

Yrki	Uppruni	Reitir	Skriðdagur	Lega	Strábrot	Hrun úr axi	Hæð	þurrefni	Uppskeyra
Akseli	Finnland	6	80.0	2.3	2.8	1.6	95	71.6	3.85
Avetron	Noregur	6	78.3	3.7	2.6	1.6	105	72.0	4.21
Barra	Írland	6	82.0	4.3	1.3	1.3	104	64.0	3.72
Belinda	Svíþjóð	12	80.9	3.2	1.6	1.3	100	65.9	3.83
Bettina	Svíþjóð	6	81.3	3.3	1.3	1.1	101	66.6	3.98
Cilla	Svíþjóð	12	79.4	2.8	2.0	1.6	94	75.1	3.94
Conway	Wales	6	81.5	3.0	1.3	1.1	97	65.6	3.83
Dovre	Noregur	6	76.5	3.0	2.6	1.3	109	74.1	3.47
Fatima	Svíþjóð	6	83.5	4.2	1.3	1.1	113	61.4	2.96
Galant	Svíþjóð	6	81.5	2.5	1.3	1.1	101	64.8	3.82
Haga	Noregur	6	80.5	2.2	1.3	1.3	93	67.8	4.34
Hera	Svíþjóð	6	78.5	3.0	1.3	1.5	102	68.8	3.59
Hurja	Noregur	6	82.3	2.7	1.1	1.6	102	69.3	4.04
Husky	Írland	6	79.3	3.3	1.3	1.5	103	67.2	3.98
Inka	Finnland	6	82.7	2.3	1.8	1.6	112	65.4	4.21
Isabel	Írland	6	80.5	3.5	1.3	1.5	106	65.8	3.71
Jukka	Finnland	3	81.0	1.4	0.0	0.0	111	75.4	3.31
Luukas	Finnland	9	79.8	1.9	1.8	1.8	101	71.6	3.26
Magellan	Írland	6	80.5	2.3	1.1	1.1	113	68.8	4.01
Matty	Finnland	9	80.9	3.0	1.1	1.7	102	67.9	3.55
Meeri	Finnland	6	78.3	2.5	1.8	2.0	98	72.7	3.52
Nella	Finnland	6	79.8	2.7	2.8	1.3	106	71.0	3.75
Nike	Svíþjóð	13	81.4	3.0	0.9	1.2	96	68.7	4.41
Niklas	Finnland	6	79.3	2.5	1.6	1.8	107	68.8	3.17
Nova	Wales	6	80.3	2.7	1.3	1.5	114	68.4	3.39
Odal	Noregur	6	80.3	3.7	1.6	1.3	110	69.5	3.89
Oiva	Finnland	6	81.5	2.2	1.1	1.8	100	71.4	3.90
Oliver	Írland	6	81.5	4.3	1.1	1.5	107	63.1	2.16
Perttu	Finnland	15	79.1	2.1	1.7	2.5	96	72.3	3.29
Pol	Noregur	6	79.3	4.5	3.4	1.5	111	71.4	3.10
Ringsaker	Noregur	6	80.3	3.3	1.9	1.5	104	72.2	4.52
Sandy	Finnland	9	80.8	2.2	1.6	1.4	121	69.9	3.62
Sang	Svíþjóð	6	82.3	3.7	1.3	1.3	110	63.7	3.27
Scotty	Danmörk	6	80.6	2.7	1.9	1.6	115	68.5	4.13
Taika	Finnland	12	82.6	2.5	2.7	2.4	117	67.7	3.18
Timpani	Wales	6	80.8	2.5	1.4	1.6	108	67.4	3.36

Table 3. Yrki, uppruni og fjöldi athugana. Eiginleikarnir eru rúmpýngd, þúsundkornavigt og hlutfall korna sem eru stærri en 2,5mm, milli 2,2 and 2,5mm og minni en 2,2mm.

Yrki	Uppruni	Reitir	Rúmpýngd	Þúsundkornavigt	% >2,5mm	% 2,2-2,5mm	% <2,2mm
Akseli	Finnland	6	519	28.2	40.9	42.0	17.1
Avetron	Noregur	6	530	31.3	46.3	38.7	15.1
Barra	Írland	6	490	25.3	41.1	41.4	17.5
Belinda	Svíþjóð	12	472	31.4	57.3	30.1	12.6
Bettina	Svíþjóð	6	479	31.1	53.3	34.8	11.9
Cilla	Svíþjóð	12	536	34.2	56.9	33.2	9.8
Conway	Wales	6	471	29.3	56.2	32.9	10.8
Dovre	Noregur	6	534	30.0	64.5	27.0	8.5
Fatima	Svíþjóð	6	448	24.1	16.6	41.3	42.1
Galant	Svíþjóð	6	485	27.9	43.9	35.0	21.1
Haga	Noregur	6	482	29.2	50.1	34.2	15.7
Hera	Svíþjóð	6	467	31.6	57.8	29.3	12.9
Hurja	Noregur	6	504	29.4	44.6	37.9	17.5
Husky	Írland	6	498	28.2	60.0	28.9	11.1
Inka	Finnland	6	489	30.8	55.7	32.9	11.4
Isabel	Írland	6	493	29.1	60.9	28.6	10.5
Jukka	Finnland	3	439	34.5	69.0	18.5	12.6
Luukas	Finnland	9	491	35.6	70.3	20.7	9.0
Magellan	Írland	6	499	31.2	42.3	38.4	19.3
Matty	Finnland	9	454	33.5	61.0	26.8	12.1
Meeri	Finnland	6	500	34.0	67.2	25.3	7.6
Nella	Finnland	6	497	32.8	70.5	22.0	7.5
Nike	Svíþjóð	13	482	31.1	54.0	30.0	16.0
Niklas	Finnland	6	468	33.5	68.1	21.0	11.0
Nova	Wales	6	482	26.3	46.4	36.0	17.5
Odal	Noregur	6	492	30.3	52.7	32.9	14.5
Oiva	Finnland	6	509	32.3	64.6	26.8	8.6
Oliver	Írland	6	559	25.1	17.4	44.6	37.9
Perttu	Finnland	15	506	33.3	55.3	33.0	11.8
Pol	Noregur	6	494	24.2	15.4	43.1	41.5
Ringsaker	Noregur	6	527	28.8	48.3	36.0	15.8
Sandy	Finnland	9	499	33.2	58.7	26.1	15.2
Sang	Svíþjóð	6	459	27.7	42.0	38.1	19.9
Scotty	Danmörk	6	487	31.8	64.6	23.0	12.3
Taika	Finnland	12	511	33.1	59.7	30.2	10.0
Timpani	Wales	6	468	25.8	50.8	31.6	17.5